

Maali Jamaane

Jama Baane-Jeleŋa Baane-Hanniyi Baane

**MAALI JAMAANEN
SARIYANUN SAAXANMANFO
HANNIYANTE**

Nuxudufoonu

RORAQE	3
YINME I : GANXAWANDA DO BAWUDON KANMA	4
GUDA I: GANXAWANDO DO HOORAAXUN KANMA.....	4
GUDA II : GANXAWANDONU	6
YINME II : JAMAANEN DO DUWUTTE	6
GUDA I : JAMAANE	6
GUDA II : DUWUTTE	7
YINME III: MARANDIKANDA	8
GUDA I : JAMAANEN YINMANKE	8
GUDA III : MARANDI KILLU	15
GUDA IV : DUUDANKANDAGUMUN XIBAARU	15
GUDA V : JAMAANEN KURUNKITTUN D’A NUXUDUNTANGANDE	15
YINME IV : SARIYAN KANDANDEN KILLE	16
GUDA I : BAGUKILLI XOORO	16
GUDA II : DEPTENBULUNÐEN GOLLJANMOXO	17
GUDA III : SARIYAN KILLU	18
GUDA IV : JAMAANEN KANDAGUMUN DO SARIYAN KANDANDAANO	20
YINME V : SARIYAN KANDA	22
GUDA I : BAGUKILLI XOORO	22
GUDA II : KIITI KUTIRA KANMUDUNKE	23
GUDA III : SARIYANUN SAAXANMAN KONPE.....	23
GUDA IV : JAATU YAAXEN BAGURAN XUBE	26
YINME VI: KITAYU, HADAMARENMAAXU, YOORINDAN DO NAAMEN TANGANDI SAPPA	26
YINME VII : JAMAANEN MARANDI KILLUN XIBAARU	28
YINME VIII: LAADAN XIRISSUN DO YAAXAMOXON XIBAARU	29
YINME IX: AFIRIKI BAANANDE	29
YINME X: GEMUXANNU DO SARATIXANNU KILLEN DA	29
YINME XI: SAAGANDE	29
YINME XII : DURANBAGU KILLU	30
YINME XIII : WUCEN BAGUKILLU	30
YINME XIV : XIBAARI LAGARU	30

RORAQE

Maali jamaane duwutunte ;

Naame, xangaben do diinan killi gabon ga jamaane be yi ;

A kunkun wutunton ga ni do i taarixun do xooxonu ya;

A be ga ni tunkanmarayen do manganun marayen xeye n'a saxu i hadamrenmaaxun d'i duudannaamen kanma a ga ɲa lenki soron danɲa xarankille be xunbane riyaanon ga a xeyene;

A tokkinten ga ku beenu yonkin ga toxo fonxullun maranden gajaɲen ɲa i ga ɲa hooraaxun kitanden sabaabun ɲa a do ku beenu ga toxo do faabankan tanganden ɲa, nan ri sariya kande jamaane yi, gemuxantooren killi gabon do maranden ɲanmoxo siren ɲa;

N'a saxu fitina sanmayingabe be ga xenu Maali do kafunun ɲa;

N'a saxu goronko raganden do naaburen xudanden ga da kaanandagayen naqasi;

A sankunten wa a yi ti baanaaxun do meragenmen na senbe kitana me daronden do naamen gaboyen ya yi;

Jamaanen tanganden d'a hadinganden hanmi g'i ya baawo jamaane ra nta sikki kun falle;

Naxaanisiitiyen ga do xeyimaxantanfoonu, foɲallinton do fo furu ado na funtifoonun tanga xunbane soron danɲa;

Hanniye siiti do jamun do kitanden danɲa;

A wa fillankonɲi nan ti i wa senben tallan roono gemuxantoore be ga kite Marisinxason 26 siine 1991 na feera su kutu do jamaanen lenmun lamuururiyen ga do fillantagande be yi;

A da laayidu wutu na jamaanen hooraaxun tanga, na a baanaaxun koroosi ado a gonbonɲu;

Naxaanisiitiyen wa do jamaanen duwutten tallan tontonden ɲa ado diinan gaboyen ɲa jamaanen noxon ɲa;

Naxaanisiitiye waɲaana moxo su kanma na goronko ragande do naaburen xudanden ɲa na maranden ɲanmoxo siren sabatindi;

Naxaanisiitiye naɲa do birayen ɲanmoxo siren do yoorindan tanganden ɲa;

Duɲaye ɲa do hadamarenmun ganxawando be duna su ga duɲe t'a yi Desanburunxason 10 siine 1948 ado Afiriki gemuxannu beenu ga do hadamarenmun do jaman do fo be ga ro ta yi Suwenxason 27 siine 1981;

Laayidu wuti na seren su ganxawando daro sakkati yaxare, leminen do lonjurun ga sere be yi, n'a saxu gemuxannu beenu ga ro taaxura ku jamaanun do me naxa ado duna su, Maali ga d'i kittibattun saxu i kanma;

Naxaanisiitiye waɲaana na barati sondonkaawantaaxun moxonma su kaane;

Na a fillanko naxaanisiitiye wa ɲaana do Afiriki baanonde, haqilitaaxen sabatinde, kappalenmaaxun do gollinɲanlenmaaxu do taaxalenjamaanun do duna yi, jamaanun naxan fitinanun ɲamanden ɲa ti sefanlenmaaxu sariyan dangon noxo, ɲorontaaxu ado jamaane su hooraaxun d'a yerewuraaxun kanma;

Duɗayen ɗa ti sariya saaxanma yi roraqe ke ga kafini a yi:

YINME I: GANXAWANDA DO BAWUDON KANMA

GUDA I: GANXAWANDO DO HOORAAXUN KANMA

KUTIRA 1: Maali renmun su nan baana hooraaxun do ganxawandon do bawudonun ɗa saare waxati. Soron bagu moxon su nan saxu i moxon, noore, faten moxo, xanne, danbe, xille, yugaaxu ma yaxaraaxu, diina ma politikin kille kabanten ni.

KUTIRA 2: hadamarenme xoteni ado tanganden nan xawa. Sere su do biraye, hooraaxu, tangande ad'i seraaxun daroye nan xawa.

KUTIRA 3: Jamaanen wa leminen tangana gaaganden ɗa ado fo bure tananu ad'i roye jahaadi sappoŋ di.

KUTIRA 4: sere su ntaxa walle yaaxadunbu, komaaxu, mare moxo bure, hinantanbalaaxun do wayibayen ɗa.

Sere su ma fuurunban gollinɗaanan be ga da ku ɗa, ti du yi, ma sere tana ɗaamarinde, wa yaaxandunbunu nan genmu sariyan ɗa.

KUTIRA 5: sere su ntaxa waajibini nan daga tuɗa ɗa.

Sere su ga na waajibi n'a saxu a politikin sappa ma diina, xille, ra wa ganxawanda feregoye kitana Maali jamaanen di.

KUTIRA 6: sere su ga kabe i hooraaxu yi sariyan wa ɗaamarindini i duran doxotoron n'a xexexeɗe.

Sere su ntaxa ragene nan dangi tannaxate do leerinu Segi yi ma sariyan ɗallindaanan ɗaamariyen kanma.

Sere su ntaxa marene kaso konpen ɗa ma dudan sariyan tuuwaan ɗa ɗaamariye kanma.

KUIRA 7: beesu ganxawandon ni kiite teleɗonten d'a ɗange yi waxati gemunte noxon ɗa.

Faasandi ganxawandan, do deemandi awoka, wa gaarantini gilli fiinun joppadon ɗa.

Sere raganten su ni jeleginten ya yi ma a foburɗanɗaaxun ga koyi kiitira ɗaamarite yogo yi.

Yaaxandunbunde ni sere baane ya yi. Sere su ntaxa fanpene, nan rage ma nan jelegi ma sariyan wutunte jamaanen yinmanken maxa be ga wuti a ga jelegini fo burin beenu xanne maxa kaane.

KUTIRA 8 : sariyan ga ma fo wo fo kaba ken ra nta kabene ado sere su ra nta waajibini na fo ja a ga ma fo be jaamari.

KUTIRA 9 : yaxun do kore, ku beenu ni jaman tinje yi, tangante d'i siginten wa jamaanen maxa.

Yaxu ni yugon do yaxaren kafumanten ya yi.

KUTIRA 10 : xaranje, golli seerande, golle, wuyira, yaaxaranxurayu, saha, tanganden do biraadon ni ganxawandon tuwiton ya yi.

KUTIRA 11 : jamaanen renmun su ganxawandon ni xaranje yi. Fuuruban xaranjunden ni waajibin ya yi, xa fu do diinan sun baane a di. Duudan xaranla jaamarinte ni ado a wa gollini xo saariyan ga da a ko moxobe.

KUTIRA 12 : wuyira, dingira, duranxibaarun do kaadungundonu, bataaxen gundon do kunpabaganden wa toqo sere tana danja kunpa yi. Kijaye ntaxa jaana a yi ma sariyan ga na a jaamari.

KUTIRA 13 : duuda sagallunten ni. Sere su ra nta ragana a ga ma ja fuuruban nafa yi do tugaade sire do telejonten kanma.

KUTIRA 14 : sere su do duransinmaye nan xawa, duranhaqile, lijudiina, batiye, hanniyе do fo dabarinde n'a saxu sariyan kanma.

KUTIRA 15 : xibaare kijandinde ganxawando sagallunten ni. A gollini sariyan ya kanma.

KUTIRA 16 : tuwaaxun do naame dabariyen jaamariten ni, a tuwinten d'a gaarantinten xa ni. A wa gollini sariyan kanma.

KUTIRA 17 : jamaanen da ku fiinu jaamari seren su danja, sariyan noxon ja daganansaageye, taaxuran sugandinde, feddun dabarinde, mejiyu, yaaxaranxurayun do jaman hanniyi koyinde.

KUTIRA 18 : sere su do golle do tumaye nan xawa, soron su n baan'i ya.

Gollen ni fo ya sere su do fo be ga n xawa, xa, sere su ra nta waajibini na golle dabari a ga feti n'a sabaabun ja jaman nafa ga ni ; gelli sariyan ga d'a rakutu.

KUTIRA 19 : faasandi feddun jaamarinton ya ni. Faasandi feddun ra wa golle su dabarini, jinge nt'i ya, xenpa nt'i ya ma a nda ja sariyan ga d'i xenpendi noqu be ya.

KUTIRA 20 : gollu walle gaarantinten ni. A wa jaana sariyan do gemunxannun kanma ku beenu ga ta di.

KUTIRA 21 : golliraqun nupinden jaamarinten ni nan saxu sariyan kanma.

KUTIRA 22 : be su do yoorindan senne do dumante nan xawa.

GUDA II : GANXAWANDONU

KUTIRA 23 : jamaanen renmun su, sere su taaxunten ga Maali nupen kanma bawudon ni na sariyanun niimixoore daro moxo su di.

KUTIRA 24 : faabankan tanganden waajibinten ya ni a su kanma.

KUTIRA 25 : yoorindan tanganden do dunarakutiyen yiriwanden d'a newondinden ni soron do jamaanen danja fo waajibinton ya yi.

KUTIRA 26 : balawu xoore ga na xenu jamaanen kanma, jamaanen renmun su n xawa i sigiran fakka sariyan kanma.

KUTIRA 27 : jamaanen renmun su xawa i rensiraaxun bawudonun sabati, moxo tana di sagallu beenu tugaden ni waajibi yi.

KUTIRA 28 : beesu bawudon ni nan gollu jaman danja, na jaman fon daro do n'a tanga.

KUTIRA 29 : fuurunban jaamariyen ma fuurunban golle ma fuurban golliraqen ga na sere su jaamari bawudon ni n'a dabari ti haqile, teleqontaaxun do jikku sire yi.

YINME II : JAMAANEN DO DUWUTTE

GUDA I : JAMAANE

KUTIRA 30 : Maali ni jamanhoorante yi, duwuttunten, kafumante, a nta taxandini, demokarasin g'a di, baanaaxun do seraaxun g'a di.

A sigitonten ni jamaanen marandaano beenu ga taaxu ti jaman ja, i ga taaxu do jaman ja.

Maali jamaanen toorideben ni Bamako yi. A ra wa yi yillene jamaanen noqu tana yi sariyan ga d'a jaamari.

A bandeeri ni kirilenmu sikki siginton ya yi, i joronton ni i yaaxon ni : mollo darinma, kanjinma do fo dunbe ;

Jamaanen sigi sefon ni : « jama baane-jeleja baane-hanniyi baane »

Faabankan jakkindi jiimen ni « Maali ».

Sariyan ya na jamaanen taagumansu xo tanponun d'i meenu jaamarini.

Yaaxa dunbuyen kitene do gollinde jaamarinballi do xalabantaaxun ti jamaanen yokkun yi xo sariyan ga d'a ko moxobe.

KUTIRA 31 : faabanxannun su ni Maali gollijanxannun ya yi. Xannu jaamarinton ya yi.

Sariyan yogo w' i gemunxannen d'i gollijanmoxon konjo.

Gollijanxannen ni Faransen ya yi ;

Jamaanen ra wa xannu tananu jaana gollijanxannun yi.

KUTIRA 32 : diinan su nan xawa ken jeleja ni na taaxalenmaaxun do biremoxon doome newondi jaman maxa, a sigitonte ga ni metoɗonde, sefanlenmaaxun do mefaamuyen ja.

Jamaanen wa diinanun su daroyen gaarantini, limaanaaxu, haqirelaanun do batiyen sariyan kanma.

KUTIRA 33 : jaman kafu jamaanen sigitonton ni medeemande, baanaaxu, allankille, tanganden do meroyen ya yi. Jamaanen wa feeranun kutunu kuudo n'a panje sabati.

KUTIRA 34 : Buuru panje taaxunte na jamaanen duwutten ya kanma, jaman sugandinden d'a nafanun tangande.

KUTIRA 35 : jaman xirise su sariyan d'i saaxaman ya n ga da kanda kin'an ja, ma sariya ya n ga da an taaxundi an ga na jamaanen naaburen xuda ma jaman xallen katta du yi ma n'a kinni jamaanen kanda gumun ja ma katta an koren ja ma feddu ya ma katta sere tananu su ya liɗondinde killen kanma ma goro jonkon ragaye kandawurunde ma t'i feera tana su an wa ragene n'an yaaxandunbu.

KUTIRA 36 : jamaanen sigitonton ni :

- Jamaanen yinmanke
- Buuru
- Depitenun bulunje
- Kiiti Kutira kanmudunke
- Sariya saaxanman xube
- Jaatun raganden xube
- Kitayu, hadamarenmaaxu, naamen do yoorindan xube.

GUDA II : DUWUTTE

KUTIRA 37 : jamaanen hooraaxun ni jaman su ya xalle yi a ga ɗallindini t'i faarun ja ma ti jamankafon woten ja. Jamaanen rendantanto, ma sere baane ra nta golle dabarini.

KUTIRA 38 : woten ni jaman xallen ya yi, ɗororontaaxun do gundon noxo. Ku beenu ga n katta wotene kun ni sariyan ga da fo wo fo jaamari i siinon ga d'a бага, likke ga nt'i kanma.

KUTIRA 39 : paaritinun ya na sigiranun muurunu. I wa taaxunu nan golli t'i sagon ɗa sariyan noxon ɗa.

I ga n xawa fiinu beenu darono kun ni: faabankan hooraaxu, gemuxantoore, jamaanen tangande, baanaaxun do diinan gaboye.

KUTIRA 40: feddu, demokarasin noxon ɗa, golle ni koroosinden ya yi sariyan ga da a ko moxo be.

KUTIRA 41 : jamaanen kandan na ɗujen su ya kanma.

A ra nta fo bakk'a yi, ma n'i hooraaxu ganxawandonu yogonu wara ke be g'a kanma.

Fo wo fo ga na kipe jamaanen duwutti sigitonten ɗa ken ni gollibure ya yi jamaanen danɗa.

KUTIRA 42 : jamaanen hooraaxu ganxawandon wa naaburen do ɗiijen wure foonun kanma ku beenu g'a ɗujen kanma.

Ku naaburin do ɗiijen wure foonun bagande nan xawa ɗaana ti yoorindan daroyen d'a tangande ado sappa be ga birayen ɗa lenki, ado xunbane riyaanon nafa kanma.

YINME III: MARANDIKANDA

GUDA I: JAMAANEN YINMANKE

KUTIRA 43 : jamaanen yinmanke ya ni faabankan yingumen ɗa. A ya ni sariya xooke ke kandandini. Jamaanen lenmun baanaaxun sigitonten ya ni, jamaanen duwutten tonten ya ni, faabankan marayen n'a ya maxa, gemuxannun do kittibattun sabatinden n'a ya maxa. A wa sikki do buuru golliraqun do jamaanen abada birayen ɗa.

KUTIRA 44 : jamaanen yinmanken ya na jamaanen politikin konɗo.

KUTIRA 45 : jamaanen yinmanken tooren wucce ni siino karagi ya. A ntaxa sugandini xadi nan dangi ta baane yi.

Moxo su di, jamaanen yinmanke ntaxa dangini tooren wuccu filli ya.

KUTIRA 46 : sere wo sere g'a mulla na jamaanen yinmankaaxun muuru ma an na ɗa saaradon ya yi an kaayiti ware waxati.

Sariyan m'an raga ti maana su yi, an na maxa ɗa joola yi an xawa an bawudonun d'a sariyanu batta.

An wuyun ga 35 ado 75 siino naxa kaayitin ware koota do na ja sere yi ke be ga n katta golle ke jaana.

KUTIRA 47: wotu kurunbon waxati wa konjini tannaxate do bito karagi me katta tandunme bito saado sere taaxunten tooren wuccen ga jamene.

KUTIRA 48: jamaanen yinmanken sugandini ti sugandindaanon taxanden do baane ya yi.

Wutundi ta baane ga ma soron bagu me yi, ta fillandi wa jaana alahaadi sikkandi ta fana jaabin falle sariyan saaxanman xuben ga ke be konjo.

Bito peri woten ta fanan ga dabari, sigira muuraana baane ga na bono ma lonjuru g'a yi, sariyan saaxanman xuben na koota konjinten bag'a yi xa an ntaxa dangini bito tanmu do karago yi.

Wutundi ta fillandin wa dabarini sero fano filli beenu ga kuttun kaane naxa.

Sigira muuraana be ga na sere gabe kita ken yan wuttini.

Gelli sigira muuraana baane ga na bono, a ga n'i tan bug'a yi ma lonjuru d'a kaba ta fillandin ja, ke be g'a batta woten wa jaana ken danja.

Wote ku filli naxa, sigira muuraana baane ga na bono ma lonjuru d'a kaba, sariyan saaxanman xuben ya n katta koota tana konjo ke be ga nta dangini bito tanmu do karago yi.

KUTIRA 49: sariyan saaxanman xuben ya na jamaanen yinmanken sugandinde koorosini a do na jaabinun jaga n'i ko.

KUTIRA 50 : sariyan wa jamaanen yinmanke sugandinden tinmandini.

KUTIRA 51 : jamaanen yinmankaaxun gollun do fiinu yogonu ra nta me wuttu xo politikin gollu, sigira tana kitande ti woten ja, buuru golle su, ma golli tana su g'a nafana.

KUTIRA 52 : A tooren wuccen noxo, jamaanen yinmanke ra nta, ti du yi, ma ti sere tana yi, na bera xoobo ma n'a wutu toloman ja fo be ga ni jamaanen xalle yi. A ra nta i taqe roono ti i yinme ya, ma ti sere tana yi jamaanen ga golli xooro beenu kinni n'i dabari.

KUTIRA 53 : lonjuru nda jamaanen yinmanken kaba gollini wucce yi, Minisitiri yinmanken n'a sigiran faga.

Gelli sabaabu su danja jamaanen yinmanken ga lonjuru ya keeta, depitenbulunje, seenan konpe ado Minisitiri yinmanke wa xibaaren kipandini sariyan saaxanman xuben ja, ken na jaamariyen kini depiteenun yinmanken ja. Gelli lonjuru ga da ke kaba, a ma duje ma a ga bono, yinmankaaxun wa kinni seenan konpen yinmanken ja.

Yinmanki kurunban sugandinden wa jaana tankabe katta kame do tanpille bito lonjurun tuwiyen falle.

Sere be ga jamaanen yinmanken batten di ken taqe nta ke sugandinden di.

A ga ja moxo su di jamaanen yinmanken battamaxen ra nta ke sariyanun saaxanman kutira 57, 60, 69 ado 190 ñallindini.

KUTIRA 54: jamaanen yinmanken sugandinte n'i gollun joppana gelli fo xasen toore wuccen ga jame.

KUTIRA 55: saado jamaanen yinmanken ga gollen joppana awa riini takki sariyanun saaxaman xuben jon ña mejiye xerexerente danja.

Takki sefon faayi:

“N na kuna ti alla ado Maali renmun su jon ña ti n wa sariyanun ku saaxanman darono ado sere tana su n'a daro ado sariyanu, na Maali hooraaxu daro n'i gollen dabari ti dutenjaaxu yi faabankan xeerin ga fo ke be yi, na sere ganxawandonun tanga, demokaraasifo kitanton a d'o jaman kafa naabure, na baanaaxun sabatindi faabankan tangande ado jamaanen gonbonjun su. Na ja faabankan danja gollinjananan tinmante be ga sariyan darono na feera su kutu Afiriki baanaaxun ga ñallindini.

N ga na konton ku sariti takki xannu ya jamaanen renmu na i saxiraaxu bagu n kanma na sariyan wurudini n kanma”

KUTIRA 56: toorinsallen falle a do bito peri noxon ña, jaatun konpen yinmanken wa jamaanen yinmanken kitidufoonun su safanton kitana. Ken nan xawa tuwini siine su ado a golli ware koota.

Jaatun konpen yinmanken wa jamaanen renmun tuwindini ti kittidufoonun su safanton kitanden ña a d'i kurunbaaxunde siine su.

KUTIRA 57: jamaanen yinmanken ya na Minisitiri yinmanken sugandini, a ya n'a walla.

Minisitiri yinmanken ya na Minisitiri kuttun toxonun kinni, jamaanen yinmanken na duje, a ra wa i bakka gollen ña.

KUTIRA 58: Minisitirinun mejiyen n'a ya kandan noxon ña. Minisitiri yinmanken ra w'a sigiran fakka n'a saxu moxo rakutunto beenu ga ke sariya saaxanma noxon ña.

KUTIRA 59: jamaanen yinmanken w'i kittibatten roono sariyanun ña, i nda gilli Minisitirinun banje bito tanmi do karago noxo.

Fi jawonten ga ni, kittibatten ra wa jaana bito Segi noxon ña.

Saadi ken sarati ga jamene, a ra w'a mundunu Asanbilen maxa i na sariya ke faayi m'a kutira yogonu.

Ke mekutande kurunba ra nta kabane a do, a wa kittibaatten bakk'a yi.

KUTIRA 60: jamaanen yinmanken, ra wa n'a saxu i yinme ma n'a saxu Asanbilen do Seenan bulunju hanniyu kanma, sariyanun saaxanman xuben dujaye falle, a bakken falle

faabankan xibaarindi darun noxo, jaman xilli faabankan nafa yogo danɗa sariya be ga teɗini buuru golle yi duɗaye ma jaamariye muurunde n'i kittibatten ro fo ya, a do sariya xoore ke ga nta me kutana, a ga riini ti fi ya golliraqun ɗa.

Gelli jaman ga na duɗe ti hanniye ke ya, jamaanen yinmanken n'i kittibatten r'a yi xo a ga rakuti moxo be ya Kutira 59 noxon ɗa.

KUTIRA 61 : ta baane siine noxon ɗa, xasu sikki fanon noxo, jamaanen yinmanke wa sefene bulunɗun kafumanton jon di jamaanen janmoxon kanma.

KUTIRA 62 : jamaanen yinmanken sefene konpo ku filli danɗa ti safandun ya yi i ga ke be xarana a noqun su. Meɗiyen falle, konpo ku wa meɗiye xerexerente ro ta yi a danɗa.

KUTIRA 63 : jamaanen yinmanken ya ni kuren do koroosinde yinmanki xooren ɗa. Jamaanen koroosindi sappa a do kuren sappan meɗiye kandan n'a ya maxa.

Jamaanen yinmanken ra wa haqirawullinde jaamarini ado na sariyanun ko jamaanen renmun ga katt'i tan roono moxo be faabankan kandan di a ga na ɗa waajibi yi.

KUTIRA 64 : jamaanen yinmanken ya ni sariyagumun yinmanki xooren ɗa.

KUTIRA 65 : jamaanen yinmanken ya n katta yanpana ma na warandi sariyan ko.

KUTIRA 66 : jamaanen yinmanken ya na Minisitirinun batun diganxannun sabatindini t'i kittibatten ɗa.

KUTIRA 67 : jamaanen yinmanken ya na soron roono sigira xooren ɗa sorodaasinun do siwilinun xo sariyan ga da ke be ko.

Minisitirinun ga na me ɗi i ya na sigiran kinni ku soro yi:

Jamaanen taagumansun yinmanki xoore, yirangumu xooro, Anbasadeerinun do duranxayifaaru, maranun yinmanko a do jamaanen golliraxooron yinmanko.

Sigiranun kinni n'a saxu i katudanɗu, i tuwaaxu a d'i teleɗontaaxu ya kanma.

KUTIRA 68: jamaanen yinmanken ya na Anbasadeerinun do xayifaarun walla dagana katta jamaanu tananu do duna noxon feddun ɗa.

Anbasadeerinun do xayifaarun xa riini dantaxindi a ya danɗa.

KUTIRA 69: Jamaanen yinmanken ra wa Asanbilen karana, ado xubun filli xirisun do sariyanun saaxanman yinmanken me wari falle.

Karandi digaame su ra nta konɗini konpen taaxen xasu tanmi do fillo fanon noxon ɗa ma hanniyɛ ga na wuti a xanne maxa.

Sugandinden wa fillene tandunme bito me, ma a na maxa dangi kame do tanpille bito karanden falle.

Karandi tana ra nta ɗaana ke ta fillandi falle siine me noxon ɗa.

Waxati rakutunten ga na dangi xo a ke kutira dangira sikkandin ɗa, depiteenun ga ma wuti bulunɗe be ga ɗi a ga kare, a n'i gollun fillanwutu.

KUTIRA 70 : Gelli buuru golliranu, faabankan duwutte fabankan ɗiɗɗen wa riini rage, laayidu wutunton ma killen raga fo bure wa ta yi sigiraxa baanen ɗa jamaanen marandi killu bono, jamaanen yinmanken ra wa durankillu wuttu n'a saxu waxati kanma ken d'a ɗi a do minisitiri yinmanke, xubu ku filli xirisun do sariyanun saaxanman da me wari. A na jamaanen tuwindi.

Ku marandi moxonu nta xawa moxo su kanma jamaanen duwutten d'a ɗiɗɗun tanganden kabana.

Ku duranmarandi killun maana ni na jamaanen kandan saag'i batten ɗa wuccu deppe noxon ɗa n'a saxu sariyanun saaxanman kanma.

Ken duranmarandi wuce noxo, depiteenun do seenateerinun wa me ɗini xo a ga n xawa moxo be: i bulunɗen xa nta karene.

Sariya kanda feero beenu ga wuti duranmarandi killun noxon ɗa wa ɗaana xafu yi bulunɗu ga m'i kittibatten saxu i kanma tankabe bito i wuti falle.

KUTIRA 71 : jamaanen yinmanken ra wa i gollu yogonu xalifana Minisitiri yinmanken ɗa.

Jamaanen yinmanken gollun su a ga feti ku beenu ga kutira 57, 60, 65 do 69 ado kutira fanan dingira fanan ɗa, Minisitiri yinmanken xa w'i kittibatten roono darun ɗa, ma a jonkoyinten ga Minisitiri be ya.

KUTIRA 72 : sariyan ya na jamaanen yinmanken nafanun konɗo a do yinmanki xaso beenu ganxawandonun g'i maxa jamaanen yinmanken ya ni fo be ga xilli janbaya xooren kamanen ɗa.

KUTIRA 73 : Janbaya xoore sabaabu danɗa, depitenbulunɗen ra wa a tooren xenundi.

Janbaya xoore wure ni gelli jamaanen yinmanken ga na i yinme takkixannun kuta, na gollu dabari a ga nta xa mekun ɗaana n'a toxo yinmankaaxu ke yi, ma a yinme ma a do soro nan kafi na hadamarenmun ganxawandonun guruja, na jamaanen naaburen xuda, na goronko ragande dabari nan baanaaxu nanbaran kanma.

Tooren xennen hanniyen ra wa gilli ti depitenbulunbaane soron ŋa. Duŋaye ra nta ŋaana ma xubu ku filli saran haqen ga na i kittibattun saxu darun kanma ya.

Jelegin ga na giri ti xube be yi wa xibaaren kiŋandini katudanŋen ga sappa be maxa ken na i koroosindun do i xerexerendun dabari a ya n katta tini gelli a ga n xawa ma a ga nta xawa.

Gelli sappan ga na a koyi ti maana nta darun ŋa, i ra nta ŋaana tooren xenne sabaabu ya, gollen wa sikki non ŋa.

Gelli sappan ga na a koyi ti deliilun wa darun ŋa, i ga n katta ŋaana tooren xenne sabaabu ya, jelegindi daren na dabari, xibaaren ga giri ti xube be yi ken saran haqen taxandenfo gabe na wote.

Ken xube ga na duŋe, xibaaren na kiŋe fillandin ŋa bito segi noxo ken xa nan xawa hanniyu konŋo ku beenu do xubu fanan xallun ga n baana bito tanmi do karago noxon ŋa. Genme ga ma ŋa jelegindi daren nuxudunfon kanma, gollen wa sikki non ŋa.

Xubu ku filli jelegidun ga na saha, ken wa kaccun su wasana bakka jamaanen yinmanken ŋa.

Konpo ku filli wa me ŋiini kongere yi ti duransappa yi nan sefe jamaanen yinmanken tooren xennen xibaaren kanma. Xubu ku filli soro filli ga na duŋe sikko noxon ŋa, tooren wa xenne.

Ku beenu ga duŋe toore nan xenu, kun baane ya n yirigene kongere ke duransappan batunun yinmanken ni kiiti konpon su kanmuranken yinmanken ya yi.

Jamaanen yinmanken ra wa du faasana. Faasandaana be ga na liŋi a danŋa, a ra wa ken wuttu do gollu ku sigira baane su yi.

Nuxudunsariya na ke kutira ŋallimoxon tonto.

KUTIRA 74: jamaanen yinmanken ya fon ni i jeleginun ŋa kiitiranun ŋa, golli bure do sondonkaawantaaxu ku su ga na dabari a kiyen ŋa.

Ken d'i moxo su, a ra nta seedene, ma na xibaare kita t'a yi do kiite n'a toxo tooren ŋa. Kun killu su jonginton ya n toqo tooren wuccen muuman ŋa.

Ku fiinu su ra wa gilli do a batten ŋa, xaso yimankaaxun falle.

GUDA II: GUWERENEMA

KUTIRA 75: Guwereneman ni Minisitiri yinmanke, Guwereneman yinmanke, do Minisitirinu ya yi.

Guwereneman soron haqe, toxo su ga na i ya, ntaxa dangini tanpille do kabu yi.

KUTIRA 76: Jamaanen yinmanken ga na politiki be wutu jamaanen danɗa, Guwerenan ya n'a deɗene. Marandi kandan na a ya maxa.

KUTIRA 77: Minisitiri yinmanken ya ni Guwereneman yinmanken ɗa. Ken sabaabu danɗa, a ya na Guwereneman gollun tokkini me yi.

A ya na sariyanun sabatidini. Kutira 66, do 67-dunduxumaden danɗa, a ya na kandan teleɗondini.

A ra w'i kandan yogonu kinni Minisitiri yogonu yi.

Minisitirinun meɗiyen ɗa a ya ni jamaanen yinmanken battamaaxen ɗa n'a saxu moxo rakutunto beenu ga ke sariya noxon ɗa.

Kittibatten wa roono Minisitiri yinmanken gollu hanniyanton ɗa, Minisitirinun wa ɗallindini a maxa.

KUTIRA 78: Guwereneman ya ni kamanen ɗa jamaanen yinmanken jon ɗa.

KUTIRA 79: Guwereneman soron w'i kittidufonun safanton kinni jaatun yaaxe bagu xuben xirisen ɗa tanjikke bito i wuti falle.

Ken gollen wa ɗaana siine ma tooren wuccen ga n ɗame. Jaatiragandaanon xirisen na jamaanen tuwinda ti hanniyen dantaxinten do yillayu beenu ga ro.

Yaaxadunbunde be ga kutira 52-noxon ɗa wa saqa Guwereneman soron kanma.

KUTIRA 80 : Minisitiri yinmanken wa Guwereneman golli hanniyanton koyini konpo ku filli ya. Ken koyinde nan xawa ɗaana tanjikke bito jamaanen yinmanken sefe falle jamaanen moxon kanma. Mekutanden wa tokkini a yi wote nt'a di.

KUTIRA 81 : Guwereneman seren gollun do gollu yogonu nta me wuttu xo : bulunɗen toore, gollira yogo yinmankaaxu, jamaanen ma kafo yogo toxon ɗa, buuru golle su ma golle tana su g'a nafana.

KUTIRA 82 : Guwereneman soron ga na fo bure be dabari n'i toxo minisitiraaxu ke yi i yinmen wa a su wure.

Kiiti kutiranun su kanmudunxuben ya na i kiiten kuttu. I kiiten kutini ti golliburun kiiti kutiran ya yi.

Xepexepende, terinkanden do kiitinde, golliburun sariyan ya n wurunu i kanma.

GUDA III: MARANDI KILLU

KUTIRA 83 : marandi killun ya na jamaanen nafa kite killun gollun dabarini ti moxo su yi n'a saxu sigiranu beenu ga xalife i ya.

KUTIRA 84 : marandi killun tan wa roono do jamaane kite killun su yi na hadamarenmaaxun do naamen sabatindi n'a saxu jamaanen muuman haajunun kanma ti xuraye, ganxawandon do gemuxantooren daroyen noxon ɗa

KUTIRA 85 : A waajibi buuru gollirɗaɗaanon kanma na i toxo gollen noxon ɗa na fiinu daro xo: sariya, ɗorontaaxu, miilayinballaaxu, teleɗontaaxun do jikku sire.

KUTIRA 86 : jamaanen w'i haqilen toqo gollirɗaɗaanon wutundimoxon ɗa a nan ɗa ti duntenɗaaxu be ga warajaxa baane kinni sigira muuraanon su yi n'i kaanandagayen jongi i katudanɗun ɗa.

KUTIRA 87 : jamaanen w'i naxaanen siitini do buuru gollirɗaɗaanon moxonun sirondinde, i tugaadun d'i koroosinden ɗa i ga n katta i sigiran fakka xo a ga n xawa moxo be yi.

GUDA IV: DUUDANKANDAGUMUN XIBAARU

KUTIRA 88 : duudankandagumun kandan wa wurunu dingiro kanma xo : meragenme, ganxawandonun teleɗonde, i xepexependen d'i koroosinde ado sugandindun moxonun gemunden d'i yaaxabagande.

Sariyan ya na duudankandagumun taaxundini.

GUDA V: JAMAANEN KURUNKITTUN D'A NUXUDUNTANGANDE

KUTIRA 89 : jamaanen kuranyugun do a nuxudutangandaanon ya na jamaanen tanganden gollun dabarini, na hadamarenmun d'i kittidufoonun hadinge, na kudayen sabatindi na sariyan ɗallindi.

I wa i tan roono jamaanen kaanandagayi gollun ɗa, kitaye, hadamarenmaaxu, naamen doyoorindan tanganden ɗa.

KUTIRA 90 : kurunkittun do nuxudutangandaanon na faabankan ya gollen ɗa. Jamaane kandan ya n'i kanma, i tan nta politiki ya, i na politikin soron kanda ya noxon ɗa.

KUTIRA 91 : kurunkittun tan roono kudanden ɗa n'a saxu sariyan jaamariyen ya kanma.

KUTIRA 92 : n'a saxu Maali do duna naxan saratixannun kanma kurunkittun do nuxudutangandaanon tan ra wa roono do jamantana haqilitaaxen do a taaxurande i xaren kanma do laayidu wutunta daronden ɗa

KUTIRA 93 : jamaanen w'i duruxotoyen jaana kuudo kirunkittun do nuxudutangandaanon saran haqen do gollipanyokkun nan ja fo tinmanto yi kuudo i nan katu i gollun dabarini ti i moxon ɗa.

Kun ɗallindun jaana ti golli saxunton ya yi.

YINME IV : SARIYAN KANDANDEN KILLE

GUDA I : BAGUKILLI XOORO

KUTIRA 94 : sariyan kanderan ni depitenbulunɗen ya yi .

Depitenbulunɗen ya na sariyanun wuttu a na buuru gollun xa xiima.

KUTIRA 95 : depitenbulunɗen ni konpo filli ya yi : Asanbilen ado seena. Konpo ku filli mejiyen ya ni kongeren ɗa : batu xoore. Batu ke yinmanken ni Asanbilenn xirisen ya yi, Seenan xirisen ya ni a battamaxi fanan ɗa.

KUTIRA 96 : Asanbilensoron ni depiteenun ya yi.

Depiteenun tooren wuccen ni siino karagi ya yi. Sugandinden janmoxon nan gaba xo jaman ga kaara be yi, ma jaman kette ma i filli.

Maali renmu beenu ga tuɗan ɗa wa jaana depiteenun ɗa do sariyan alihaalunu yagonu ya.

KUTIRA 97 : seenan soron ni seenateerinun ya yi.

Seenan taxandi sikkani wutini bakka kafundonun soron ya yi, taxandi naxatandin ni laadan xirisu, Maali renmu beenu ga tuɗan ɗa ado soro beenu ga d'i naxaanen siiti faabankan danja.

KUTIRA 98 : sere su ra nta jaana Asanbilen do seenan seren ɗa doome yi.

KUTIRA 99 : sariyan ya na Asanbilen depiteenun sugandindimoxon fatanfansi. A ya na seenan soron wutimoxon ma sugandimoxon konjo.

KUTIRA 100 : nuxudunsariya na ri ku alihaalanu moxonun xurandi konpo ku filli kanma : wutimoxon jaamariye, saran haqen, jaamariye ga nta ku beenu maxa, ku beenu ga ra nta dagana doome. A wa sefene feera kanma ku ga teji ni yogo faraaxunden ja, gelli sigiran ga na duuraaxu.

KUTIRA 101 : nuxudunsariya na depiteenun do seenateerinun goronkon do sigiran nafa kuttun xurandi.

KUTIRA 102 : i ga na gollen joppa jaamariyen killen kanma tanjikke bito dangi falle, depiteenun do seenateerinun baananbe su na kitayun su safa n'i wara katta jaati ragandaanon xirisen ja. Fo be ga ja an maxa saado an ga ke sigira kitana.

Ken gollen wa jaana siine su ma tooren wucen ga na jaame jaati ragandaanon xirisen na jamaanen tuwinda ti hanniyen dantaxinten do yillayun beenu ga ro.

KUTIRA 103 : goronkon be ga kinini depiteenun do seenateerinun ja ken na sigiran wucen ya yi. Jelegin nta do i ya, i nta i muurunu, i nta i ragana, i nta roono kaso yi ma n'i kiitindi do i hanniyen konje ma do i sugandinde batunun noxon ja.

KUTIRA 104 : sere kalle d'i me fo buru xoore ga na sigi depite ma seenateeri ya, sariyan minisiterin wa i sigiran bakka a maxa. I nda depite ma seenateeri be ro kason ja, a wucen ga dangi siine yi, ken sigiran wa dugutana a yi.

KUTIRA 105 : sigira waajibin ni xafun ya yi.

Depiteenun sugandinden ni sere baanangollen ya yi. Nuxudunsariya wa jaamariye kinni a nan ja sere batten ja. Ken ja sa, sere ra nta dangin baane yi.

KUTIRA 106 : depite ma seenateeri su ga na sigira kita ti politikin fedde ma ti kafe be sabaabun ja, an ga du bagandi ken ja, an sigiran xa wa dugutana an ja.

Dubakken safene daren ya kanma. Nan ro pariti tana ma fedde tana su yi, ken ni dubakken ya yi.

Nuxudunsariya na ri sefe depite ma seenateeri kanma ke be ga da du bagandi.

GUDA II : DEPITENBULUNGEN GOLLINANMOXO

KUTIRA 107 : depitenbulunjen do seenan konpen wa laadan mejiyu filli dabarini siinen noxon ja.

Mejiyi fanan wa jaana Okutoburinxason tenenfana be ga genme gollinjankoota yi, a wuccen ra nta dangini tanpere do bito karagi ya.

Mejiyi fillandin wa joppene Awirilinxason tenenfana be ga genme gollinjankoota yi. A wuccen ra nta dangini tankabe bito yi.

KUTIRA 108: depitenbulunɓen ra wa mejiyi juwante dabarini n'a sabaabun ja jamaanen yinmanken lamuuruye, ma depiteenun do seenan seran fo gabe xibaari xerexerente kanma.

KUTIRA 109: a ga feti depitenbulunɓen yinme laadan mejiyu, jamaanen yinmanken sariya wutunten ya na mejiyi juwanton xilli.

KUTIRA 110: a waajibi depite ma seenateerin kanma, a tan nan ro sappanun do jaman mejiyun ja kuudo Asanbilen do Seenan nuxudunsariyan nan maxa a raga.

KUTIRA 111: konpo baane su ya n'i nuxudunsariyan dabari. I na kafi na kongeren nuxudunsariyan dabari doome.

KUTIRA 112 : depiteenun xirisen do seenan xirisen wutini do tooren wuccen ya yi.

KUTIRA 113: Asanbilen do Seenan xirisen tooren ra wa xenne gelli i nda konto i likkun wure.

Kuudo xennen nan sabati, konpen soron ga na taxandi sikko yi fillon ga na duje i kittibattun saxundini darun kanma.

Toori xennen digaame ra nta konjini siina fano filli ku noxon ja.

Konpe ke soron taxandi sikkon ga na duje naxanto noxon ja, tooren ra wa xenne n'a saxu nuxudunsariya be g'i maxa non ja.

Gelli tooren ga na xenu, Asanbilen ma Seenan nuxudunsariyan ya na xirisikurunban sugandinden maxankutunu. Xirisi kurunban na fo xasen tooren wuccen tinmandi.

KUTIRA 114: depitenbulunɓen mejiyun jaana duna su ya jon ja. Ken d'i moxo konpo baane su ra wa mejiye dabarini gundon ja minisitirin sappan lamuuruyen kanma. Nuxudunsariyan ya na ken jamoxon tontono.

Genmuxannun su na safe jamaanen xibaarindi daren noxon ja.

GUDA III : SARIYAN KILLU

KUTIRA 115 : depitenbulunɓen ya na sariyan wuttu jaman ga na xebu .

Sariyan killun ni ku ya yi ma a ga nta ja sariyanun saaxanma ga da durankutiranu beenu jaamari:

- faabankan ganxawandonun do fo su jaamarinten ga jamaanen taaxanon danja do i hanniyun teretiibinden ja;

- Jamaanen tangandaanon ga da fiinun beenu waajibindi soron d'i kittudufoonun kanma;
- Jamaanen lenmaaxu, ganxawandonu, soron alihaalan d'i katudanɗu, yaxunun xibaaru, xeyimaxantanfoonun do fo waranto halaalen xibaaru, ganxawando waajibinto siwilinun kanma ado julaaxu, kafonun taaxuxannu, fon buusinde;
- Sondokaawantaaxun do golliburun do i kite be ga n xawa, golli buren kiiten janmoxo, polisi kiiti kutaano, saagande katta an giriran ɗa ti seben ɗa, yanpaye, kiitiranu tagande, minisitirinun sigiranu, sariyan tuwaanon do sariyagumun alihaalanu;
- Buurugollijanɗaanon alihaalanu;
- Jamaanen kuranyugun do nuxudunkoroosindaanon alihaalanu;
- Sariyagumun alihaalanu;
- Xarakanmuranken dotuwaaxu muuruyen xaraxonun alihaalanu;
- Gollipankittun alihaalanu;
- Jamaanen xaaლისin bagandinde, kitayun do sagallun do juutinun xibaaru;
- Jamaanen taganden do a handingandi moxo xoore;
- Gollen nan xawa, na gollipɗaanon sorogo; faasandi feddunna taaxu;
- Xaranɗen do tuwaaxu muuruye;
- Naamen do fo kutun tangande;
- Yoorindan tangande;
- Buurugolliraqun do a feddun taaxunden d'i gollipɗanmoxonu;
- Golliraqun ɗanɗe faabankan xallun ɗa, golliranu bakke jamaanen xallaaxun ɗa n'i yillandi katta duudannun ɗa;
- Sugandindun dabaride;
- Taaxuran dumarande;
- Jamaanen taxandinde marekittun ɗa;
- Jamaanen beron sorogondimoxo d'i alihaalande;
- Kitayun koroosinde;
- Sariyan moxogemunde;
- Kaso royen xibaaru.

Sariya be ga xaaლისin fiinun yaaxen bagandini ken ya na xaaლისinun kitemoxon do jamaanen likkun tontono ti nuxudunsariya yi.

Sariyanu beenu ga do kittisaxunden ɗa kun ya na hanniyun rakutunu do ku ya: kitayu, hadamarenmaaxu, naamen do jamaanen tangande.

KUTIRA 116: fiinu beenu ga nta sariyan noxon ɗa kun ni fiinu ya, i yaaxe ga bakka.

Sariyan kaayitinu beenu ga wuti falle sariya saaxanma kaane, jamaanen yinmanki sariya ra wa kun yillana sariyankonpon su kanmudunken hanniyen falle.

Sariyanun saaxanman wuti falle sariya kaayiti su ga na ri, ken ra nta xaaligene ma sariyanun saaxanma xuben ga na ti a nan xawa.

Sariyanun do fo be ga n xawa kun wa bakka faabankan xibaarindi daren ɗa.

KUTIRA 117: kuren ɗaamariyen gilli ti depitenbulunɗen ya yi duranmeniyen danɗa, a ga ɗaana i su jon ɗa.

Jamaanen yinmanken na soron tuwinda t'a yi ti bataaxe yi.

KUTIRA 118: Minisitirinun mejiyen ya na tonginden do duraganden hanniyen konjo. I wuccen dangiye bito tanmi do karago yi xawa jaamarini bulunjen ya n maxa a wa jaana a soron su jon na. Sariya yogo wa a moxon konjo.

GUDA IV : JAMAANEN KANDAGUMUN DO SARIYAN KANDANDAANO

KUTIRA 119 : jamaanen yinmanken do depiteenun ya na sariyan hanniyen wuttu doome.

Minisitirinun duɗayen falle, ken ga saqa sariyan kanmudunkonpen xallen ya kanma a na kije depiten konpo ku filli ya.

Xaalisin xibaaren sariyan xibaarun joɗana Asanbilen ya yi.

Sariyanu beenu ga do jamaanen marenden moxogemunde, kafundonun moxogemundi sariya, laada xirisun do sariya be ga do yoorindan na ken do ke be ga do tuɗarankon xibaarun na, kun su joɗana Seenan ya yi.

Konpo ku filli nda ni batu yi, i na a joppaana ti taaxumaana be ga giri ti minisitirin soroban ya yi, Guwereneman ga da sariyanu beenu hanniyen a do sariya hanniyanto.

KUTIRA 120 : depiteenun do minisitirinun soroban ra wa i hanniyen konjo batu ma gollinansappanu moxo n'a saxu konpo ku filli nuxudusariyanun kanma.

Batin joppayen falle, Guwereneman ra wa balla yillaye su be ga ma ni a ga konjo a danja nan xaso.

KUTIRA 121 : Guwereneman ra wa a muurun bulunjen maxa i gollen ɗallinde danja, na jaamariye kita nan katu gollini ti nuxudunsariya yi, wuccu deppe noxon na.

Sariyan konpo kanmudunken ya na « Oronansin » jaamariyen kinni minisitirinun na. Genmen ga na na i wa roono ta yi, i ntaxa fo sirono i ga ma kije depitenbulunjen na kootan kaane. Dinma rakutunten ga na dangi xo a ga Kutiran na moxo be yi, yillaye ra nta roono « Oronansinu » ku yi ma sariyan ga na jaamarindi.

KUTIRA 122 : Guwereneman lamuuruyen kanma, xibaaren ga na kije konpo baane yi, ken ra wa wotti baane dabarini daren noqu ma a muuman su kanma, i gollini Guwereneman ga da yillayu beenu hanniya ma duɗayen ga na ku beenu ya.

Depiteenun ga na hanniyu beenu wutu kun nta ɗallini gelli i ga riini fo bakke jamaanen kitayun na, ma i ga jaana likken ya yi ma a nda na hanniyun do i ɗallindi musaqanun feeron ya ga doome yi.

Hanniye be ga konji a do sariyan ga nta kille yi, Guwereneman ra wa balla. I nda konto me faamunu Guwereneman ma konpen xirisen do digaamen ra wa kijene sariyanun saaxanman konpen ɗa, sefen na ɗa a kanma bito segi noxon ɗa.

KUTIRA 123: sariya su hanniyen ga wuti konpo ku filli su ya n sefene a kanma kuudo a nan ɗa fo baane yi.

Guwereneman ga na sariya be hanniya katta konpe be yi, ken soron fina ya na me kutana a kanma.

Konpo baane ga na sariya be wutu, fillandin na ken ya faayini.

Gelli konpo ku filli ga ma gemu sariya kanma, xaranɗen ta fillo dangi falle konpo ku su yi ma Guwereneman ga na ti i haaju jaye ya na do sariya ke yi, baane su ga da a xarata baane, ɗaamariyen wa minisitiri yinmanken maxa a na sappa taaxundi konpo ku filli soron haqe ɗoronten g'a yi i na sefe kuttun kanma.

Ken sappa soron ga na gemu fo be yi, Guwereneman ra wa konpo ku filli duɗayen muurunu. Yillaye sun taxa roono ken ɗa ma a nda giri Guwereneman ɗa.

Ken sappa xa soron ga na kori me faamunu fo baane kanma, ma a do sariyan ga nta me wuttu, Guwereneman n'a muuru Asanbilen do Seenan maxa a na xibaari lagarun ko.

Ken ga na ɗa Asanbilen ra wa sappa ke gollipandaren wuttu, ma genmen ga na ɗa ke be kanma, a ga yille, ken ga fe faraaxundi baane ma fo gabe ma giri ti Seenan ɗa.

KUTIRA 124: sariyanun saaxanman ga sariyanu beenu ɗaana nuxudunsariyanun ɗa ken ɗaana kundu ya yi:

- Sariyan xaranɗen ta fanan ra wa ɗaana jaman xalle yi ma konpo ku filli n'a wutu ma bito tanmi do karago i riyen falle;
- Sariyan Kutira 123 ra wa wurunu non ɗa ;
- Konpo ku filli saran haqen fo gabe jon ɗa ;

Genme ga ma ɗa konpo ku filli naxa Asanbilen jaman fo gabe n'a ro ta yi.

Nuxudunsariyan ra nta roono ta yi ma sariyanun saaxanman ga na ti a do sariyan wa me wuttu.

KUTIRA 125: kitayun xibaarun sariyan wa kijene depitenbulunɗen ɗa i laadan mejiye be ga saqa siinen gollipanxaalisin sefen kanma.

Gelli depiteenun ga m'i raqen ro a yi tannaxate bito noxo i kije falle, Guwereneman na gollen kini Seenan ɗa, ken na a yaaxe bagandi bito tanmi do karago noxon ɗa. Ken sabaabun na Kutira 123 ya noxon ɗa.

Gelli bulunɗen ga ma fo ko tanɗere bito noxon ɗa, Guwereneman na gollu ti yeru xallen ɗa jaatiragandaanon ɗaamariyen noxon ɗa.

KUTIRA 126: konpo ku filli baane noxo, Minisitiri yinmanken ra wa hanniyе wuttu ti i du yi, ma n'a saxu konpo ku baane yinmanken lamuuruyen kanma, duranmasalanje girindini, hanniyе konje me kutande jaana a kanma, wote nta do a batten ja.

KUTIRA 127: bulunjen ya na Guwereneman gollun xepexepene.

Depiteenun ra wa tirindindi safanto xayini katta minisitiri su ya, i jaabin waajibinten ya na a kanma bito tanmi do karago bataaxen kite falle. Tirindindun d'i jaabidun na bagu faabankan xibaarindi daren ja.

KUTIRA 128: n'a saxu konpo su nuxudunsariyan kanma, xepexependi sappanu ra wa taaxunu ku beenu janmoxonun d'i njallinden moxon na nuxudunsariya ke noxon ja.

Kun xepexependu ra nta roono ta yi gelli a nda ji sariyan ga giri do a kaman ja, hari ken wuccen ga na giilo. Sappa ga na taaxu, a gollun wa sikki sariyan xibaarun ga na ro ta yi kun ga katta sappa ke taaxen ja.

YINME V : SARIYAN KANDA

GUDA I : BAGUKILLI XOORO

KUTIRA 129 : sariyan kandayen do tooren fankan do sariyan bulunjen nta me danja kille yi: baane su n'i duran ya yi. Sariyan njallindi konpo ni:

Konpo kanmudunke, sariyanun saaxanman konpe, jaati ragandiran do kiiti Kutira kuttun.

Sooxiranun yaaxa baganden jaamariyen na sariyan ya noxon ja, kafini i me jolonkomoxon d'i laadan killu.

KUTIRA 130 : sariyan ya na sariyanun saaxanman fi jaamarinton sangallunu. A wa ganxawandonun do fo jaamarinton tangana.

A wa sikki do i yinme sariyanun do jamaanen xallu.

KUTIRA 131 : sariyan kutini ti jamaanen lenmun toxon ya yi.

Sariyan kutinu ti telejontaaxun do miilayinballaxun ya yi.

Kiiten kutini n'a saxu sariyan ga da wucce be rakutu, ken ga ma ja ti i moxo, yaaxandunbunden wa xenne i yinmenu kanma.

KUTIRA 132 : kiiti kutaanon na sariyan kandan baane ya noxon ja, i gollen wuccen noxon ja.

Sariyagumu beenu ga daaxan ja kun nta gilli i batten ja

KUTIRA 133 : kiiti kutaana su ga ma i gollen dabari ti duudaaxu, miilaye ga nta yi, telejontaaxu fe, ken ni sanmi xoore ya yi fo be do yaaxadunbunden ga n xawa gollen killen kanma, ken nta kiiten kabana a kanma.

KUTIRA 134 : jamaanen yinmanken ya na sariyan kandanden sangallunu.

Sariyan tuwaana xooron sappan wa a deemana.

KUTIRA 135: sariya tuwaana xooron sappa gollini do kun tuwaana xooro dunadunbirayen kaanandagayen do n'i hanniyen ko do fo su ya ga da ku soro duudaaxun ɗa.

I ya n sefe ku sere xooro sariyan xibaarun kanma.

KUTIRA 136: sere su ra wa kiite xibaare kijandini ke sappa yi n'a saxu duran sariya kanma.

KUTIRA 137: ke sappa soron taxanden gilli ti noqu tananu ya kun gan ta ke sappa xoore noxon ɗa.

KUTIRA 138: sariyan ya na ke tuwaano sappa xoore ke gollu, a seran haqen do a gollipnanmoxonun su dantaxini.

GUDA II : KIITI KUTIRA KANMUDUNKE

KUTIRA 139: ke konpe ya na saryan konpon su kanmudunken ɗa sariyan do buuru killen kanma. A katudanɗu ni sariyan kutunden do arayindun ya yi.

KUTIRA 140: A gollun wa wurunu kiiti kutunto kanma genmen ga ma ja i kanma, i na lagari i kun banɗe.

KUTIRA 141: A wa sefene fo su ga do sariyan ya yi, a ga n xawa i raqen roono a yi a katudanɗun killen ɗa.

KUTIRA 142: jamaanen yinmanken ya na yinmanki sariya bagandi n'a saxu sappan soron genmen kanma na a yinmanken wutu.

A battamaxen sere kuttun su wutini kundun ya yi.

KUTIRA 143 : duransariya wa gollu nuxudugemunde, gollipnanmoxonun sariyanu, do i kiiten ga kijene non ɗa moxo su fatanfansi.

GUDA III : SARIYANUN SAAXANMAN KONPE

KUTIRA 144 : sariyanun saaxanman konpen ya na a faayi gelli sariyanun teleɗonton ga ni, a wa hadamarenmen ganxawandonun faasana ado jaman fiinu.

Jamaanen sigitonton gollipnanmoxo a do buuru golliraqun xibaarun na a ya maxa.

KUTIRA 145: sariyanun saaxanman konpen saran haqen ni kabu (9) ya yi, i ga i xilli « konsaye ».

I tooren wuccen ni siino jeri ya yi ta baane.

Soro ku kabi wutini ke moxo ya yi :

- Jamaanen yinmanken na soro filli kini ;
- Asanbilenn xirisen na sere baane kini ;
- Seenan xirisen na sere baane kini ;
- Sariyanun kanmudunkonpen na soro filli kini;
- Sariyanun xaranɗudaana xooro filli sariyan xaralan kanmurankon yinmankon ga da i sugandi n'i kini;
- Faasandaanon sappan na sere baane kini.

Konsayinu ku sugandini bakka saryan xaranɗudaana xooro, faasandaano a do sariya tuwaano beenu ga da siino tanmi do karago me ji gollen ɗa, ado ku beenu ga da i du su kini faabankan ɗa.

Jamaanen yinmanken sariyan ya na konsayinu ku taaxundini.

KUTIRA 146: sariyanun saaxanman konpen yinmanken wutunden na konpodunkon ya maxa.

Lonjuru sabaabu danɗa ke be ga n xasa i su yi, ken na a gollen dabari kalle ma golle walle danɗa, sappan na sere tana sugandi a na a tooren wuccen tinmandi.

KUTIRA 147: a waajibi sariyanun saaxanman xuben kanma a na sariyanun su teleɗontaaxun faayi saado jamaanen yinmanken g'i kittibatten saq'i kanma, na Asanbilen do Seenan nuxudunsariyanun tu saado i ga roono ta yi.

Jamaanen yinmanken wa sariyanun walla katta sariyanun saaxanman xuben ɗa saado a g'i kittibatten saq'i kanma.

Sariya kuttun su ra wa warene katta sariyanun saaxanman xuben ɗa na giri ti jamaanen yinmanken ma ti Asanbilen xirise ma do depiteenun taxandi tanmu, Seenan xirise ma i taxandi tanmu.

Asanbilen xirisen do Seenan xirisen na i nuxudunsariyanun walla katta sariyanun saaxanman xuben ɗa, waajibi saado i ga roono ta yi. I filli meniye be ga ni « kongere » ken xa jaana kundun ya yi.

Xibaare be nda kipe sariyanun saaxanman xuben ɗa do sariya yogo yi, ken jaamariyen wa sikki.

Xibaaru beenu ga Kutira ke noqu 1 do 3 ɗa, sariyanun saaxanman wa batu roono ta yi tanjikke bito noxon ɗa. Fi jaye danɗa, Guwereneman lamuuruyen kanma.

Noqu be do sariyan ga nta me kille, kittibatte ra nta saq'a kanma, a nta roono ta yi.

KUTIRA 148: sariyanun saaxanman xuben wa kiitini jamaanen sigitonton do me naxa, i nda kori me faamunu do gollun dabaridaanon ɗa.

Sigitonton yimankon ya na xibaarun kijandini xube ke yi.

KUTIRA 149: sariyanun saaxanman ya na jamaanen yinmanken wutunden janmoxon koroosini ado jaman hanniyen tuwiye. Soron ga ma duje jaabinu beenu ya, a na kun su faayi sariyan killen kanma, a ya na jaabilagarun bangandini.

KUTIRA 150: sariyanun saaxanman xuben wa raqe roono gelli kutande nda ɗa depite ma do seenateeri wutunde yi.

KUTIRA 151: sigira muuraanan su, politikin fedde su ma sugandindun fiinun yaaxabagandi sappa ra wa yi ballen koyini sariyanun saaxanman xube ke yi do sugandinde yogo yi.

Xibaaren ga na kije non ɗa, i ra wa sugandinde ke ɗaana xafun ɗa, ma na jaabinun teleɗondi.

KUTIRA 152: duna jamaanun saratixannu beenu ga Kutira 182 ke noxo, kun ra wa kipene sariyanun saaxanman xuben ɗa, saado duɗyen ga ɗaana i ya na giri jamaanen yinmanke, Asanbilen xirise ma a taxandi tanmu ma ti Seenan xirise ma a taxandi tanmu.

Xuben soron na i faayi tanjikke bito noxon ɗa, gelli saratixannun do sariya xooren gan ta me kutana.

N'a saxu fi jawoyen danɗa, jamaanen yinmanken lamuuruyen kanma, wuccen na defo n'a ɗa bito segi ya.

KUTIRA 153: gelli kiite ga na ɗi ta yi, sere jalaginten ga na a koyi ti dango bagu i ganxawandonun do i liɗunun ɗa n'a ɗi sariyanun saaxanman da a denindi i danɗa, sariyanun saaxanman xuben ra wa i raqen roono ken ɗa a nda giri ti kanmudunxuben ɗa.

A nda tuwi ti a do sariya nta me wuttu, kiiten na sigi ma sariyanun saaxanman xuben ga na ɗaamariye kini.

Noqu be do sariyan ga nta me wuttu ken nta ɗallini. Sariyanun saaxaman xuben naɗallindinballaaxun xunutunun ko.

Nuxudunsariya na ke kutira ɗallinden janmoxonun dantaxi.

KUTIRA 154: sariyanun saaxaman ga na kiite su kutu saagaye ntaxa ɗaana ken ɗa. Ken ya n wurunu marandi killu, jamaanen kandagumu, sariya ɗallindaanon do jamaanen taaxaanon su kanma.

KUTIRA 155: nuxudunsariya ya na sariyanun saaxanman xuben gollijanmoxon do i nuxudunxibaarun yaaxen sigindi, a do xibaarun ga kipene a yi ti killu beenu ya.

GUDA IV : JAATU YAAXEN BAGURAN XUBE

KUTIRA 156 : jaatun yaaxen baguran xuben ya ni jamaane naaburen koroosindiranun su kanmudunken ɲa, a ya na a su xepexepene. Sariyan ya n da ken ɲaamariyen kini a yi a na xepexependi, nan faayindi.

KUTIRA 157 : jaatun yaaxen baguran xuben na Guwereneman do depitenbulunɲen deemana naaburun xibaarun sariyan ɲallinden do bagukillun xiimandi.

KUTIRA 158 : jaatun yaaxen baguran xuben ya kandan na golliranun su jaatiragandaanon kanma : naabure do yokke.

A wa xaaɓisinun bagumoxonun koroosini, hellanu beenu ga na wari, n'i kamanun yaaxandunbu, na naaburun xibaarun su killun xurandi.

KUTIRA 159 : jaatun yaaxen baguran xuben ra wa gilli ti i du yi dinma su yi, ma jamaanen yinmanke, ma minisitiri yinmanken do Asanbilen ma Seenan xirisen lamuuruyen kanma na xepexepende dabari.

KUTIRA 160 : jaatun yaaxen baguran xuben wa politikin feddun naaburun xibaarun xepexepene.

KUTIRA 161 : Kutira 56, 79 ado 102 ga wurunu ku beenu kanma kun wa i kittidufoonun dantaxini ke xube danɲa.

KUTIRA 162 : sariyan tuwaana xooron sappan ga na soro beenu sagandi n'i ɲa ke xube yinmanken gollipanɲaana kuttun ɲa, jamaanen yinmanken n'i kittibatten saxu daren kanma.

KUTIRA 163 : nuxudunsariya ya na xube ke gollu, a gollipanmoxon do nuxudunsariyanun do xibaarun ga kijene a yi moxo be yi tontono.

YINME VI: KITAYU, HADAMARENMAAXU, YOORINDAN DO NAAMEN TANGANDI SAPPA

KUTIRA 164: kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen sappan kandan wa wurunu kille su kanma ken ga riini ti yiriwayen ɗa kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen killen ɗa.

A tan wa roono fo su yaga do kitayu, hadamarenmaaxu, yoorinda do naamen yiriwande ɗa jamaanen toxon ɗa.

KUTIRA 165: siine su, kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen sappan wa jamaanen lenmun haajunu, hanmiranfiinun do i jikken ga fo be kanma kafuma me yi n'i safa, na safaaru sinma. I na kun sinmayi safanto wara katta jamaanen yinmanken do depitenbulunɗun filli xirisun ɗa.

Siine su, ado Guwereneman wa me sefanlenmaaxu nan katu hanniyun sigiran tuunu.

KUTIRA 166: kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen sappan ra wa gilli ti du yi na hanniyu ro ta yi kun ga katta kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen ɗa gelli nafa ga faabankan danɗa a yi.

I nda fo hanniyante be safa, i na ken wara katta jamaanen yinmanke, minisitiri yinmanken do depitnbulunɗu ku filli xirisun ɗa.

KUTIRA 167: jamaanen yinmanken ra wa ke sappa hanniyen lamuuru do naaburen xibaare, golle ma gollu kittisaxunte yi.

Jamaanen yinmanken lamuuruyen kanma, a wa i sinmayen konɗo sariyanu, orodonansinu ma jamanyinmanki sariyanu beenu ga a sangallen noxo.

KUTIRA 168: kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen sappan soron ni:

- Faasandi feddun kafonun do gollijansappanun soro;
- Yaxarun do fonnaxayun feddun soro;
- Maali tuɗarankon soro.

Sere tananu wa kafini n'a saxu i ga da sigira xooro beenu dabari, a ga tuwi i danɗa kitaye, hadamarenmaaxundo yoorindan do naamen killen ɗa.

Sappa ke soron toxon ni jamaanen konsayinun ya yi.

KUTIRA 169 : kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen sappan wa laadan mejiyu filli dabari siinen noxon ɗa, i yinmanken xirinden kanma.

Mejiyu baane su wuccen ni tanjikke bito ya yi.

I ra wa mejiyu juwante roono ta yi n'a saxu i yinmanken ma jaman sere gabe lamuuruyen kanma, a wuccen nta dangini bito tanmi ya. Jamaanen yinmanken sariyan ya na gollun joppayen d'a jamayen wuccen tontono.

I mejiyun feti gundo yi, seren su ra wa riini i terinke.

Ken d'i moxo su dinmanu i ra wa me jiini gundon ɗa ti du yi ma n'a saxu jamaanen yinmanken lamuuruyen kanma.

KUTIRA 170: sappan soron ya na i yinmanken sugandini mejiyen koota fanan ɗa, toore wuccen ni siino karagi ya yi.

KUTIRA 171: sappa ke sere baane su ra nta ragene do hanniyu beenu a ga da i ko mejiyen noxon ɗa.

KUTIRA 172: gelli kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen yinmanken ga na konto gollu dabari nan konto i likkun wure, a tooren ra wa xenne.

Kuudo tooren xennen nan sabati sappan ga na taxandi sikko, fillon ga na duɗe.

Tooren xenne digaame ra nta konɗini siino filli fanon taaxen falle.

Tooren xennen kitene do sikko ga na kite naxato noxon ɗa, nuxudunsariya na ken moxon ko.

Tooren ga na xenu, nuxudunsariyan ya na yinmanki kurunban wutunden moxon gemundini. Yinmanki kurunban na fanan tooren wuccu kутten ya tinmandini.

KUTIRA 173: nuxudunsariya ya na kitayu, hadamarenmaaxu, yoorindan do naamen sappan taaxuxanne, gollɗanmoxon dosoron wutimoxon tontono.

YINME VII : JAMAANEN MARANDI KILLUN XIBAARU

KUTIRA 174: jamaanen marandi killun saqa duudanmaranden do golliraqun yanqanden ya kanma.

Jamaanen taxandinten ni mareranun do kafundonun ya naxa.

KUTIRA 175: marera ku ni jamaanen kandan ga wurunu dingiro beenu kanma ya.

KUTIRA 176: taaxuran soron kandan ga wurunu dingiro beenu fiinun kanma kun ya ni kafundonun ɗa.

I maremoxon na i yinmenu ga da soro beenu sugandi n'a saxu sariyan kanma.

KUTIRA 177: sariyan ya na maranun do kafundonun taaxudini, a ya n'i kara xa.

KUTIRA 178: jamaanen wa i haqilen toqo kafundonu ku kaanandagaye moxo siren ɗa ti deemanden ɗa.

Ken ɗa sa, a ra wa, sariyan noxo, wuccu rakuntute noxo, katudanɗu do duran naabure kinni kafundonu ya do n'a koyi ti a su ni jamanbaane ya yi.

YINME VIII: LAADAN XIRISSUN DO YAAXAMOXON XIBAARU

KUTIRA 179: laadan xirisun do yaaxamaxon ni soron kafon xiiman do a darajan tangandaanon ya yi, i ya na taaxen liɗondini na baanaxun do sunpun tafu ; i wa baratini fitinanun kaane na gajanɗun jama.

Laadan xirisun do yaaxamaxon sigiranun d'i gollun fatanfantsinton wa sariyan noxon ɗa.

YINME IX: AFIRIKI BAANANDE

KUTIRA 180: Maali jamaanen do Afiriki jamaane su ra wa kappen meragenmen roono me naxa ma solinde hari a g'i noqu ya kuttu ma a muuma kuudo Afiriki jamaanun baanonden nan ɗa.

YINME X: GEMUXANNU DO SARATIXANNU KILLEN DA

KUTIRA 181: jamaanen ya na jamaanun do me naxan gemuxannun yaaxabagandi nan duɗe na i kittibatten saxu i kanma. Haqile faraaxiye ga na ɗa a ga riini ti genmen ya yi do duna naxa, i wa kunpabagandini.

KUTIRA 182: haqiletaaxen gemuxannun do fo be ga do julaaxu, duna jamaanen fafo xooro a do jamaanen xaaḷisin ga roono noqunu beenu ya, fo be ga do hadamarenmu alihaalanun ɗa kun ra nta xaaḷigene sariyan ɗaamariyen ga fe.

KUTIRA 183: duna jamaanu gemuxannu beenu genmen ga ɗa i kanma i ya na jamaanun sariyanun kanma ma anda ɗa ɗallinden ɗa ti kaara yi.

YINME XI: SAAGANDE

KUTIRA 184: sariyanun saaxanman fillanxaranɗen ɗa, ken ga ni nan saage a yi gelli ti jamaanen yinmanken do depiteenun ya yi.

Saagandinde hanniyen gilli ti xubu ku filli soron ya yi fillo sikko noxon ɗa.

Saagandinde nta sabatini ma jaman hanniyen ga na tuwi ken ga ni « ereferandomun » ya.

KUTIRA 185 : fillanxaranje su nta roono ta yi na a jni xenne ja jamaanen ja.

Jamaanen hooraaxu, diinan killun gaboye, jamaanen yinmanken tooren wuce ado politikinfeddu gaboye ni fiinu ya yi i gan ta faaraxini.

YINME XII : DURANBAGU KILLU

KUTIRA 186 : Maali noxo, tooren su na sariyaun saaxanman ya noxon ja.

Jamaanen lenmunun ra wa dangonbakke dabarini do jamaanen hooraaxun tanganden ja.

KUTIRA 187 : na tooren wuttu ti senben ja, ma na a kita ti murutiye yi kun kabanton ya ni, a na xa sere kari gollen ya yi n'a tejindi jamaanen ja.

KUTIRA 188 : fiinu beenu ga ja saado jamaanen yinmanken g'i kittibatten saq'a yi, yanpayu beenu ga ja, kiite ra ntaxa wurunu i kamanu kanma.

YINME XIII : WUCEN BAGUKILLU

KUTIRA 189 : sariya be ga ta yi, a wa togo baawo a do ke sariya saaxanman nta me kutana, duransariya xa ma wuti na a kaba.

KUTIRA 190 : ma sigitonto kurunba ga na taaxu, saado ken ga jaana sigitonton wa sukkene d'i gollun ja.

Ken ja, yinmankon kiiti Kutiran gollun wa sikki kittibatten ga na saxu ke sariya saaxanman daren kanma.

YINME XIV : XIBAARI LAGARU

KUTIRA 191 : jaman na ri i hanniyun ko ke sariya saaxanma kanma jaman ga na duje t'a yi naxaduntooren yinmankebe kandan ga jamaanen kanma ken na i kittibatten saxu darun kanma bito segi noxo sariyanun saaxanman xuben jaamariyen falle.